

XARXA SANTA TECLA
Sanitària i Social

Unitat docent de Medicina Interna
Fundació Hospital Sant Pau i Santa Tecla

GUIA ITINERARI FORMATIU TIPUS

MEDICINA INTERNA

UD MI FUNDACIÓ HOSPITAL SANT PAU I SANTA TECLA

Aprovació per:

Comissió de Docència

ÍNDEX

	Pàg.
1. RECURSOS I ACTIVITATS DEL SERVEI	
1.1. Introducció.....	3
1.2. Recursos – activitats	4
2. PROGRAMA DE L'ESPECIALITAT	
2.1. Programa de rotacions.....	5
2.2. Competències transversals.....	9
2.3. Competències específiques	13
2.4. Assistència a pacients ingressats a l'Àrea d'Hospitalització	21
2.5. Assistència a malalts en consulta externa.....	22
2.6. Guàrdies.....	22
2.7. Avaluació del resident.....	23
2.8. Supervisió del resident.....	24
3. ACTIVITATS DOCENTS	
3.1. Sessions clíniques	26
3.2. Cursos de formació comú complementària per a residents.....	28
3.3. Congressos, jornades i cursos de l'especialitat.....	28
3.4. Formació en investigació.....	29
4. MATERIAL DOCENT	
4.1. Llibres de referència de l'especialitat.....	29
4.2. Revistes de referència de l'especialitat.....	29
4.3. Bases de dades i revistes electròniques.....	30

1. RECURSOS I ACTIVITATS DEL SERVEI

1.1. Introducció

La Medicina Interna és una especialitat mèdica central, d'exercici fonamentalment hospitalari, que ofereix als pacients adults una atenció integral dels seus problemes de salut.

La Medicina Interna utilitza un abordatge mèdic en la prevenció, diagnòstic, indicació terapèutica i seguiment de les malalties de l'adult, incloses també la rehabilitació i pal·liació. L'internista és referent mèdic, guia i defensor del pacient en la seva complexa trajectòria pel sistema hospitalari actual.

Els internistes aporten la seva polivalència en hospitalització d'aguts i en les urgències, són un eix vertebrador a l'hospital, exerceixen funcions de consultoria en atenció primària i ofereixen aspectes innovadors en les àrees alternatives a l'hospitalització convencional així com en l'àmbit sociosanitari.

Els internistes es caracteritzen per una gran capacitat d'adaptació als canvis del seu entorn, per tenir un paper avançat, tot i que no excloent, en la formació d'altres professionals sanitaris, i per estar preparats per a l'exercici de la investigació clínica.

Els principis en què es basa aquest Programa de l'especialitat de Medicina Interna són:

- L'ensenyança s'ha de basar en qui aprèn.
- L'adquisició d'una adequada competència clínica, és a dir, la capacitat per utilitzar els coneixements, les habilitats, les actituds i el bon judici associats a la seva professió per afrontar i resoldre adequadament les situacions que pressuposa el seu exercici.
- El principi d'adquisició progressiva de coneixements, habilitats i responsabilitats.
- L'adquisició d'actituds positives respecte a la formació continuada, la investigació, el manteniment de comportaments ètics i la relació adequada amb el malalt i el seu entorn.
- La dedicació completa del resident en la seva formació.

El metge internista, com a professional, té una sèrie de responsabilitats amb els pacients i amb la societat que l'obliguen en la seva pràctica professional.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

Durant tot el període de formació en l'especialitat, l'internista haurà d'aprendre actituds i valors específicament aplicats al seu exercici professional, com són:

- Facilitar missatges preventius als pacients que estan al seu càrrec.
- Tenir respecte per la persona malalta.
- Mostrar actitud d'empatia.
- Saber integrar-se en el treball en equip.
- Mostrar versatilitat en l'adaptació a l'entorn.
- Saber reconèixer les pròpies limitacions.
- Desenvolupar tècniques d'autoaprenentatge.

1.2. Recursos - activitats

El servei de Medicina Interna de l'Hospital Sant Pau i Santa Tecla consta de 16 metges adjunts, formant part dels quals hi ha 3 professors d'universitat, 2 doctors en Medicina i 1 tutora de residents acreditada. A nivell de metges residents es disposa de 1 plaça acreditada per any.

En relació a personal sanitari no facultatiu i personal no sanitari, el servei consta de 42 diplomades en infermeria amb 2 supervidores, 32 tècnics en cures auxiliars d'infermeria i 2 auxiliars administratius.

A nivell assistencial es disposa de múltiples unitats assistencials integrades:

- Unitat infecció VIH.
- Consulta monogràfica de risc cardiovascular/lípids.
- Consulta monogràfica de malalties infeccioses.
- Unitat de malalties autoimmunes sistèmiques.
- Consulta multidisciplinària d'uveïtis (compartida amb Oftalmologia).
- Consulta monogràfica de malaltia tromboembòlica venosa.
- Unitat de subaguts.
- Unitat de diagnòstic ràpid.
- Hospital de dia (ús compartit amb altres especialitats mèdiques).
- Unitat d'Ortogeriatrics (hospitalització).
- Equip control infeccions hospitalàries (VINCat) + programa optimització antimicrobians (PROA).
- Unitat multidisciplinària d'insuficiència cardíaca (compartida amb Cardiologia).

- Consulta monogràfica sensibilitat química múltiple.
- Unitat multidisciplinària de cribratge displàsia anal.
- Consulta monogràfica d'infeccions de transmissió sexual.

2. PROGRAMA DE L'ESPECIALITAT DE MEDICINA INTERNA

Per realitzar una adequada avaluació del resident en cada una de les rotacions per les quals passa en el seu procés formatiu, la tutora de la unitat docent s'ha proposat fixar una sèrie d'objectius, que s'han d'intentar complir en la majoria dels casos, per adquirir una sèrie de competències que permetin el resident adquirir una formació adequada.

Com més clars siguin aquests objectius, més fàcil serà, tant l'avaluació del resident com l'adquisició de competències.

De manera intencionada no es proposen nombres de procediments a realitzar en aquelles tècniques pròpies de l'especialitat, ja que no han de ser quantificades, sinó que es considera que el més important és adquirir la capacitat per realitzar aquests procediments.

La Medicina Interna és una especialitat fonamentalment d'àmbit hospitalari, amb una visió global i integradora del malalt i que es dedica, bàsicament, a la prevenció, diagnòstic, tractament i, quan no és possible la curació, a l'alleujament i al tractament pal·liatiu de les malalties de l'adult. El seu àmbit d'actuació abasta, principalment, l'adult pluripatològic, però tracta també les malalties sistèmiques, les malalties infeccioses, així com les denominades rares o de causa desconeguda. Per això l'internista ha de ser l'eix vertebrador de l'activitat assistencial de l'hospital, motiu pel qual són tan importants la definició d'objectius i competències que han d'adquirir els residents en formació.

2.1. Programa de rotacions

Pla de formació de residents de Medicina Interna:

1r període (12 mesos)

- Urgències: 3 mesos.
- Medicina Interna: 9 mesos.

2n període (18 mesos) → hospitalització + consultes externes d'especialitats mèdiques

- Cardiologia: 3 mesos.
- Pneumologia: 2 mesos.
- Neurologia: 2 mesos.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

- Nefrologia: 2 mesos.
- Digestiu: 2 mesos.
- Oncologia mèdica: 2 mesos.
- Hematologia: 1 mes.
- Anestesiologia: 1 mes.
- Endocrinologia: 1 mes.
- Dermatologia: 1 mes.
- Reumatologia: 1 mes.

3r període (24 mesos)

- Medicina Interna + consultes externes: 13 mesos.
- Consultes externes de resident o monogràfica: 6 mesos.
- Alternatives a l'hospitalització convencional: 3 mesos.
- Atenció primària: 2 mesos.
- Unitat de Cures Intensives: 3 mesos.
- Rotació voluntària: 3 mesos.

4t període (6 mesos)

- Medicina Interna amb autonomia: 6 mesos.
- Consultes externes de resident o monogràfica: 6 mesos.

Cronograma rotacions tipus:

R1	Rotacions	Mesos	Centre
	Medicina Interna	8 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla
	Urgències	3 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla

R2	Rotacions	Mesos	Centre
	Medicina Interna	3 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST

Oncologia	1 mes	Hospital Sant Pau i Santa Tecla (consultes Llevant)
Dermatologia	1 mes	Hospital Sant Pau i Santa Tecla (consultes Llevant)
Anestèsia	1 mes	Hospital Sant Pau i Santa Tecla
Reumatologia	1 mes	Hospital Sant Pau i Santa Tecla (consultes Llevant)
Nefrologia	2 mesos	Hospital Universitari Joan XXIII
Pneumologia	2 mesos	Hospital Universitari Joan XXIII

R3	Rotacions	Mesos	Centre
	Neurologia	2 mesos	Hospital Universitari Joan XXIII
	Hematologia	2 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla (consultes Llevant)
	Unitat Cures Intensives	2 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla
	Medicina Interna	4 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla
	Digestiu	1 mes	Hospital Universitari Joan XXIII

R4	Rotacions	Mesos	Centre
	Digestiu	1 mes	Hospital Universitari Joan XXIII
	Rotació voluntària	2 mesos	
	Atenció Primària	2 mesos	Centre d'Atenció Primària Vila-seca
	Medicina Interna	2 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla
	Cardiologia	3 mesos	Hospital Universitari Joan XXIII
	Endocrinologia	1 mes	Hospital Sant Pau i Santa Tecla

R5	Rotacions	Mesos	Centre
	Medicina Interna/Subaguts	3 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla (Llevant)
	Medicina Interna	2 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla
	Medicina Interna (autonomia)	6 mesos	Hospital Sant Pau i Santa Tecla

2.2. Competències transversals en la formació en Medicina Interna

A. Valors i actituds professionals. Principis de bioètica

1. Aplicar els fonaments de la bioètica i el mètode de deliberació en la pràctica professional.
2. Complir els principis i valors dels sistemes de salut.
3. Comprometre's amb els valors de la professió que s'exerceix.
4. Detectar i manejar situacions de conflicte ètic.
5. Respectar els valors dels pacients, tenint en compte la seva diversitat i fragilitat, i desenvolupar una actitud no discriminatòria.
6. Aplicar adequadament el procés de consentiment informat.
7. Valorar la capacitat dels pacients per a la presa de decisions sanitàries. Aplicar la Llei d'Autonomia del Pacient (Llei 41/2002).
8. Detectar precoçment i notificar situacions de violència de gènere i abús-maltractament i conèixer els protocols establerts en aquests casos.
9. Conèixer els aspectes ètics i legals relacionats amb l'atenció mèdica de menors i discapacitats, amb l'atenció mèdica al final de la vida i amb els límits de l'esforç terapèutic.
10. Conèixer els aspectes ètics i legals relacionats amb el maneig de la informació, la documentació i la història clínica per manejar la confidencialitat i el secret professional.
11. Conèixer la legislació fonamental relacionada amb l'exercici de la professió mèdica.
12. Redactar documents medicolegals.
13. Informar en els processos de planificació anticipada de les voluntats.
14. Conèixer el funcionament dels Comitès d'Ètica Assistencial i d'Investigació.

B. Comunicació clínica

1. Aplicar els principis bàsics de la comunicació humana en la pràctica clínica en la relació amb els pacients, familiars, cuidadors i amb altres professionals.
2. Seleccionar la via o mètode de comunicació apropiat a situacions canviants i a persones diverses:
 - Habilitat per donar males notícies.
 - Comunicar-se amb pacients terminals.
 - Preguntar sobre la història sexual.
 - Comunicar-se amb pacients difícils i/o agressius.
 - Comunicar-se amb grups específics de població (infants, adolescents, ancians, immigrants i discapacitats).
3. Valorar l'impacte de la malaltia en el pacient i en els familiars, i alleujar el seu sofriment incrementant la capacitat d'empatia.

4. Desenvolupar una relació de suport als pacients crònics.
5. Arribar a acords amb el pacient i el seu entorn.

C. Habilitats clíniques generals

1. Realitzar una entrevista clínica.
2. Redactar històries clíniques i altres registres mèdics de manera comprensible per a tercers.
3. Realitzar una exploració física completa i adaptar-la al context clínic.
4. Realitzar una orientació diagnòstica en tot tipus de pacients.
5. Indicar i interpretar exploracions complementàries.
6. Aplicar els criteris de derivació/interconsulta.
7. Aplicar estratègies per millorar l'adherència al tractament prescrit.

D. Maneig de fàrmacs

1. Aplicar normes ètiques de prescripció de fàrmacs.
2. Conèixer i prevenir els efectes secundaris i les interaccions dels medicaments d'ús més habitual.
3. Diagnosticar i tractar les reaccions adverses més freqüents produïdes per medicaments.
4. Conèixer les situacions patològiques i factors idiosincràtics que influeixen en la prescripció i en la dosificació dels fàrmacs.
5. Conèixer el maneig de fàrmacs en grups específics: infants, ancians, gestants i lactància materna.
6. Usar racionalment els medicaments:
 - Conèixer la relació cost-benefici.
 - Indicar l'ús apropiat de principis actius i/o medicaments genèrics.
7. Conèixer les bases per la notificació de reaccions adverses al Sistema Espanyol de Farmacovigilància.

E. Determinants de salut i malaltia i promoció de la salut

1. Obtenir i utilitzar les dades epidemiològiques i valorar la seva influència per a la presa de decisions sobre salut.
2. Realitzar activitats de promoció i d'educació per la salut individual i comunitària.
3. Identificar i prevenir riscos laborals i malalties professionals.

4. Estructurar programes d'educació de pacients.
5. Conèixer les bases per a la notificació de les malalties de declaració obligatòria.

F. Maneig de la informació clínica

1. Analitzar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica.
2. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'acompliment professional.
3. Conèixer les característiques generals del sistema d'informació sanitari i interpretar els indicadors d'ús més freqüent.
4. Utilitzar els diferents sistemes de registre sanitari.
5. Conèixer els principis bàsics de codificació segons la nomenclatura internacional (CIE).
6. Conèixer les principals fonts de protocols i guies de pràctica clínica.

G. Investigació

1. Formular hipòtesi de treball en investigació i recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes, aplicant el mètode científic.
2. Aplicar els principis científics i bioètics de la investigació biomèdica i participar en el disseny i desenvolupament de projectes d'investigació.
3. Dissenyar, obtenir dades i realitzar estudis estadístics bàsics utilitzant programes informàtics.
4. Realitzar presentacions en reunions científiques i publicacions en revistes científiques.
5. Desenvolupar habilitats en la recerca bibliogràfica.
6. Desenvolupar habilitats en lectura crítica d'articles.
7. Interpretar metaanàlisis i revisions sistemàtiques i aplicar les seves conclusions.
8. Conèixer els principis bàsics de la Pràctica Clínica Basada en l'Evidència.
9. Interpretar els resultats dels informes d'avaluació tecnològics.

H. Docència i formació

1. Conèixer els principis de l'aprenentatge professional.
2. Detectar les necessitats formatives i generar juntament amb el tutor les oportunitats de millora competencial.
3. Conèixer les metodologies docents i d'avaluació de les competències.
4. Participar en la planificació, disseny i impartició d'activitats formatives programades.
5. Col·laborar en les activitats formatives d'altres professionals i estudiants.

I. Treball en equip

1. Conèixer les funcions i la distribució de responsabilitats entre els membres de l'equip.
2. Comunicar-se de manera apropiada amb els companys, respectar les seves contribucions i col·laborar amb ells.
3. Treballar amb efectivitat en un equip multidisciplinari, mantenint una actitud positiva i col·laboradora.
4. Relacionar-se amb altres professionals de la salut, comprenent el paper de cadascun d'ells dins dels límits ètics i legals de les competències.
5. Participar activament en reunions de treball amb altres professionals.
6. Contribuir a la resolució de conflictes.
7. Demanar ajuda o consultar a altres professionals i ser capaç de fer-ho sempre que es requereixi.

J. Gestió clínica i de la qualitat

1. Conèixer las bases de la planificació, administració i organització sanitària d'àmbit estatal i autonòmic.
2. Participar en les activitats de millora de la qualitat de la institució.
3. Conèixer els acords de gestió clínica, els sistemes d'informació i de control de qualitat i l'anàlisi i avaluació dels resultats.
4. Contribuir als canvis organitzatius.
5. Participar en l'elaboració de criteris, indicadors o estàndards de qualitat referits a l'estructura, al procés o als resultats de la pràctica clínica, a partir de les evidències científiques (protocols, guies de pràctica clínica, etc.).
6. Utilitzar de manera eficient els recursos disponibles.
7. Conèixer la importància de la coordinació entre especialitats i nivells assistencials.
8. Utilitzar els dispositius sanitaris especials: hospital de dia, unitats de diagnòstic ràpid, hospital a domicili, recursos socio-sanitaris, cures pal·liatives, etc.
9. Aplicar les normes generals de seguretat del pacient.

K. Protecció

1. Aplicar mesures preventives i terapèutiques de protecció de riscos laborals i malalties del professional sanitari.

L. Idiomes

1. Llegir, entendre i elaborar textos científics en llengua anglesa, amb un nivell mínim exigible B2.

2.3. Competències específiques

A. COMPETÈNCIES EN MALALTIES RENALS I DE LES VIES URINÀRIES:

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties nefrourològiques del pacient.
- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries de més complexitat o més específiques.
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.
- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig bàsic de les malalties més prevalents com són:

- Insuficiència renal aguda i crònica.
- Glomerulopaties.
- Nefropaties intersticials.
- Trastorns hidroelectrolítics.
- Nefrolitiasi.
- Uropatia obstructiva.

2. Habilitats tècniques:

- Indicar i interpretar resultats d'ecografies.
- Indicar i interpretar resultats de TC d'abdomen.
- Indicar i interpretar resultats de biòpsia renal.
- Indicar i aprendre la col·locació d'accessos venosos centrals jugulars.

B. COMPETÈNCIES EN MALALTIES DEL SISTEMA NERVIÓS

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties del sistema nerviós del pacient.

- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries de més complexitat o més específiques.
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.
- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig bàsic de les malalties més prevalents com són:

- Epilèpsia.
- Ictus.
- Demència.
- Parkinson.
- Trastorns de la marxa.
- Neuropatia.
- Mielopatia.

2. Habilitats tècniques:

- Indicar i interpretar TC de crani.
- Indicar i interpretar exploracions de RMN.
- Indicar i interpretar electromiograma.

C. COMPETÈNCIES EN MALALTIES CARDIOVASCULARS

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties cardiovasculars del pacient.
- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries de més complexitat o més específiques.
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.
- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig bàsic de les malalties més prevalents com són:

- Cardiopatia isquèmica.
- Miocardiopaties.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

- Malalties valvulars.
- Malalties del pericardi.
- Malalties dels grans vasos.
- Arítmies.

2. Habilitats tècniques

- Fer i interpretar electrocardiograma.
- Indicar i interpretar resultats d'ecardiografia.
- Indicar i interpretar proves funcionals cardíques.

D. COMPETÈNCIES EN MALALTIES DE L'APARELL RESPIRATORI

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties de l'aparell respiratori del pacient.
- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries de més complexitat o més específiques
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.
- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig bàsic de les malalties més prevalents com són:

- Asma bronquial.
- Malaltia pulmonar obstructiva crònica.
- Pneumoconiosi.
- Malalties intersticials.
- Malaltia tromboembòlica venosa.
- Malalties de la pleura.
- Patologia del son.
- Destret respiratori.

2. Habilitats tècniques:

- Indicar i interpretar TC de tòrax.
- Indicar broncoscòpies.

- Indicar i interpretar proves funcionals respiratòries.

E. COMPETÈNCIES EN MALALTIES DE LA SANG

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties hematològiques del pacient.
- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries de més complexitat o més específiques.
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.
- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig bàsic de les malalties més prevalents com són:

- Estudi general de les anèmies.
- Síndrome mielo/limfoproliferativa.
- Aplàsies i mielodisplàsies.
- Neoplàsies hematològiques.
- Trastorns de la coagulació.

2. Habilitats tècniques:

- Indicar i interpretar resultats d'ecografies.
- Indicar i interpretar resultats de TC toràctic i d'abdomen.
- Practicar punció en agulla fina d'adenopaties i de greix subcutani.
- Indicar i interpretar resultats de puncions externals.

F. COMPETÈNCIES EN MALALTIES ONCOLÒGIQUES

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties oncològiques del pacient.
- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries de més complexitat o més específiques.
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui:

- Maneig general del pacient amb càncer.
- Cures pal·liatives.
- Urgències oncològiques.

2. Habilitats tècniques:

- Indicar i interpretar resultats d'ecografies.
- Indicar i interpretar resultats de TC d'abdomen, tòrax i cerebral.
- Indicar i interpretar exploracions de RMN.
- Indicar broncoscòpies i endoscòpies digestives.
- Indicar i interpretar resultats de PET-TC.

G. COMPETÈNCIES EN MALALTIES DE LA PELL

1. Objectius d'aprenentatge:

- Reconèixer les malalties dermatològiques del pacient.
- Indicar i interpretar els resultats de les exploracions complementàries més específiques.
- Elaborar un judici clínic raonat de cada situació.
- Prioritzar les opcions terapèutiques.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig bàsic de les malalties més prevalents com són:

- Principals síndromes cutànies.
- Maneig general del pacient amb malalties cutànies.

2. Habilitats tècniques:

- Indicar i interpretar resultats de biòpsies de la pell.

H. COMPETÈNCIES EN MALALTIES CRÍTIQUES I DE CURES INTENSIVES

1. Objectius d'aprenentatge:

- Aprendre el maneig avançat dels processos més propis de la Medicina Intensiva i àrees relacionades.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig de pacients amb:

- Trastorns greus del sistema cardiovascular, respiratori, renal, hepàtic, neurològic o metabòlic.
- Intoxicacions.
- Grans síndromes que requereixen maneig intensiu.

2. Habilitats tècniques:

- Realitzar una RCP avançada.
- Realitzar intubació orotraqueal.
- Inserir accessos venosos centrals.

I. COMPETÈNCIES EN MEDICINA FAMILIAR I COMUNITÀRIA

1. Objectius d'aprenentatge:

- Ampliar la formació del resident en comunicació assistencial, relació metge-pacient, en la faceta preventiva i assistències de l'especialitat de Medicina Familiar i Comunitària.
- Ampliar la formació del resident en el raonament clínic en un context d'alta incertesa diagnòstica i alta freqüentació.
- Conèixer els aspectes bàsics relatius a l'organització, funcionament i gestió dels centres de salut.

J. COMPETÈNCIES EN MALALTIES DE L'APARELL DIGESTIU

1. Objectius d'aprenentatge:

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

- Obtenir una adequada història clínica dels pacients amb disfàgia, dolor abdominal, diarrea, hemorràgia digestiva i icterícia.
- Realitzar adequadament una exploració física, reconeixent i interpretant adequadament: hepatomegàlia, esplenomegàlia, circulació colateral abdominal, ascites, icterícia, colúria i acòlia, estigmes d'hepatopatia crònica.
- Associar les següents proves complementàries amb el problema clínic i interpretar els resultats: endoscòpies alta i baixa, trànsit gastrointestinal, CPRE, pHmetria, ecografia abdominal, biòpsia hepàtica.
- Conèixer les indicacions, efectes secundaris i mecanismes d'acció dels següents agents: antiàcids, anti-H2, inhibidores de la bomba H/K, esteroides i altres immunosupressors en la malaltia inflamatòria intestinal.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig de pacients amb:

- Disfàgia, reflux gastroesofàgic, acalàsia, hèrnia hiat.
- Úlcus pèptic i infecció per *H. pylori*.
- Hemorràgia digestiva.
- Diarrees agudes i cròniques.
- Malaltia inflamatòria intestinal.
- Malaltia diverticular.
- Pancreatitis.
- Patologia via biliar, icterícia.
- Dolor abdominal.
- Cirrosi hepàtica i les seves complicacions.

2. Habilitats tècniques:

- Maneig i interpretació dels mètodes diagnòstics més habituals: radiologia simple abdominal, radiografies amb contrast, ecografia.
- Indicar adequadament la realització de: endoscòpies alta i baixa, trànsit gastrointestinal, CPRE, pHmetria, ecografia abdominal, biòpsia hepàtica.

K. COMPETÈNCIES EN MALALTIES REUMATOLÒGIQUES

1. Objectius d'aprenentatge:

- Obtenir una adequada història clínica dels pacients amb: artràlgies, artritis, reumatismes de parts toves i osteoporosi.
- Realitzar adequadament una exploració física, fent èmfasi en l'exploració del sistema musculoesquelètic.
- Conèixer les indicacions, efectes secundaris i mecanismes d'acció dels següents agents: antiinflamatoris, miorelaxants, corticoides i altres immunosupressors.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig de pacients amb:

- Artritis reumatoide.
- Lupus eritematós sistèmic.
- Esclerodèrmia.
- Dermatomiositis i polimiositis.
- Espondilitis anquilosant i espondiloartropatia indiferenciada.
- Vasculitis.
- Artritis i artritis reactiva.
- Artrosi.
- Fibromiàlgia.

2. Habilitats tècniques:

- Artrocentesi, infiltracions articulars.
- Conèixer les indicacions de: artroscòpia, biòpsia sinovial, sinovectomia.

L. COMPETÈNCIES EN MALALTIES ENDOCRINES

1. Objectius d'aprenentatge:

- Obtenir una adequada història clínica dels pacients amb diabetis, obesitat, malaltia tiroïdal, alteracions de la funció sexual, irregularitats menstruals, amenorrea, galactorrea, poliúria, polidípsia.
- Realitzar adequadament una exploració física en pacients amb malalties endocrines o metabòliques, reconèixer i interpretar les següents troballes: massa corporal, anormalitats cutànies (acné, limfedema pretibial, alteracions en la coloració de la pell), anomalies oftàlmiques (exoftàlmies i alteracions campimètriques), característiques tiroïdals, genitals, anomalies de la distribució del greix corporal i de la massa muscular.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

- Interpretació correcta de paràmetres endocrinològics basals, test de supressió i estimulació (TSH, TRH, ACTH, Dexametasona, GH, prova del dejuni, hipoglucèmia insulínica).

Conèixer les indicacions, efectes secundaris i mecanismes d'acció dels següents agents: insulines, antidiabètics orals, L-tiroxina, antitiroïdals, glucocorticoides, mineralcorticoides, estrògens, testosterona, progesterona.

Aquests objectius pretenen que el resident aprengui el maneig de pacients amb:

- Diabetis mellitus, cetoacidosi i coma hiperosmolar. Hipoglucèmies.
- Hipertiroïdisme i hipotiroïdisme.
- Alteracions de les paratiroides.
- Malalties de la hipòfisis anterior i de l'hipotàlem. SIADH.
- Malalties de les suprarenals.

2.4. Assistència a pacients ingressats a l'àrea d'hospitalització

El resident de Medicina Interna és assignat a una mateixa unitat assistencial per a tota la seva residència.

Com indica la Comissió Nacional de l'Especialitat, ha de tenir a càrrec seu, amb responsabilitat progressivament creixent, entre vuit i dotze llits, i ha d'estar supervisat per un metge de plantilla de la seva unitat assistencial, així com dels residents d'anys superiors. No hi ha inconvenient, i fins i tot és recomanable, que al llarg del seu període formatiu el resident tingui assignats diferents col·laboradors docents com a supervisors.

La missió del resident durant la seva estada en aquesta àrea serà la realització de la història clínica i exploració física, amb el plantejament d'un diagnòstic inicial amb la conseqüent estratègia d'estudi, així com d'un pla terapèutic. Posteriorment seguirà l'evolució clínica diària del pacient, analitzant els resultats dels estudis diagnòstics rebuts i la resposta al pla terapèutic establert. Quan n'estigui capacitat, elaborarà l'*Informe Clínic d'Alta Hospitalària* del pacient. Tot això ho farà sota l'adequada tutela del metge de plantilla, procurant assolir el nivell de responsabilitat 2, durant els tres primers anys, i el nivell de responsabilitat 1, durant els dos darrers anys de residència.

Així mateix, assistirà pacients ingressats en altres serveis o unitats, sota la supervisió de l'adjunt al qual estigui assignat, quan aquesta assistència sigui sol·licitada mitjançant la corresponent *Interconsulta al nostre servei*.

2.5. Assistència a malalts en consulta externa

La consulta externa general del nostre servei disposa d'una mitjana de 8 dies de consulta al mes i rep pacients remesos des d'atenció primària, des d'urgències de l'Hospital, des d'altres especialitats i d'altres serveis de l'hospital (primeres visites), així com de pacients ingressats anteriorment al nostre servei (revisions o consultes successives).

Durant el 5è any de residència, rotarà per la consulta externa del servei, amb agenda pròpia, un període de 12 mesos, un cop a la setmana, atenent primeres visites i successives. Al final del seu període formatiu haurà assistit uns 312 pacients, durant 48 dies en total, acumulant una mitjana de 100 hores de consulta. Serà supervisat per un membre de la plantilla de Medicina Interna.

2.6. Guàrdies

Des de l'inici de la residència i fins meitat de R2 els residents de Medicina Interna realitzen les guàrdies al servei d'Urgències. La previsió seria fer 4 guàrdies al mes en horari de 15h a 8h els dies laborables i 24 hores els festius.

A partir de meitat de R2, els residents de Medicina Interna fan les guàrdies pròpies de l'especialitat, de 15h a 8h els dies laborables i 24 hores els festius.

La distribució de les guàrdies es realitza amb periodicitat semestral i es preveu la realització de 4 guàrdies al mes.

En cada guàrdia el resident està acompanyat d'un adjunt del servei que està, al seu torn, de guàrdia localitzada. Els festius l'adjunt està de presència física en el servei durant les cinc primeres hores de la guàrdia. Com a especialista referent en cas d'emergència immediata durant la localització de la guàrdia hi hauria el servei d'Urgències i la Unitat de Cures Intensives.

Els residents de Medicina Interna poden continuar fent una guàrdia al mes en el Servei d'Urgències de forma opcional durant tota la residència i de forma independent de les guàrdies que realitzen en el servei de Medicina Interna.

Durant la guàrdia, el resident s'encarrega d'atendre tota la patologia mèdica urgent que es genera a l'hospital i està a disposició del Servei d'Urgències per realitzar els corresponents ingressos hospitalaris que es generin durant la jornada. També atén els pacients que són traslladats de la UCI a la planta d'hospitalització convencional així com els ingressos programats.

Durant la guàrdia el resident està supervisat per l'adjunt de guàrdia de Medicina Interna localitzat, de manera que cadascun dels incidents de la guàrdia és comunicat puntualment. Per altra banda, durant les hores de guàrdia no es donen altes hospitalàries sense la corresponent supervisió, tal com s'indica en el Protocol de Supervisió del Resident del nostre centre. Durant els caps de setmana i festius, és l'adjunt de guàrdia, en les seves hores de presència física a l'hospital, qui valida les altes hospitalàries que es realitzin des del servei.

2.7. Avaluació del resident

La legislació que se segueix en l'avaluació del resident és la Resolució de 3 de juliol de 2018, de la Direcció General d'Ordenació Professional, per la qual es corregeixen errors de la del 21 de març de 2018, en la qual s'aproven les directrius bàsiques que han de contenir els documents acreditatius de les avaluacions dels especialistes en formació.

L'avaluació de cada rotació es realitza quan finalitza a càrrec del facultatiu responsable de cada una de les seccions o unitats on s'ha rotat. En l'avaluació anual, el tutor suma la nota de cada avaluació, utilitzant un percentatge ponderat als mesos que componen cada rotació. Això correspon al 65% del valor total de la nota final. A aquesta puntuació se li suma la qualificació anual del tutor, que correspon al 25% del valor total i que s'afegeix una puntuació corresponent a activitats especials (comunicacions a congressos, publicacions, assistència a cursos, classes teòriques impartides, etc.), que, com a màxim, puntua 1.

1. Valoració després de cada rotació

Després de cada rotació s'emplena una Fitxa d'Avaluació (annex 1) per part del col·laborador docent o tutor responsable d'aquesta rotació, i es remet a la Comissió de Docència quan finalitza la rotació.

Escala de qualificació

1-2 Molt insuficient. Lluny d'assolir els objectius de la rotació. Han d'indicar-se àrees de millora en l'apartat corresponent.

2-3 Insuficient. No assoleix tots els objectius de la rotació, però podrien assolir-se en un període complementari de formació. Han de proposar-se àrees de millora en l'apartat corresponent.

4-5 Suficient. Assoleix els objectius de la rotació.

6-7 Bo. Assoleix els objectius de la rotació, demostrant un nivell superior en algun d'ells.

8-9 Molt bo. Domina tots els objectius de la rotació.

10 Excel·lent. Molt alt nivell d'acompliment respecte als objectius de la rotació. Tan sols assoleixen aquesta qualificació un nombre limitat de residents. Es valorarà d'acord amb l'experiència del col·laborador docent amb els resultats de la promoció o amb altres promocions anteriors de residents, qualificats com a Molt bo.

NA No s'aplica d'acord amb els objectius plantejats.

Aquesta és l'escala de qualificació utilitzada per qualificar aquests ítems:

A. Coneixements i habilitats

- CONEIXEMENTS ADQUIRITS

- RAONAMENT / VALORACIÓ DEL PROBLEMA
- CAPACITAT PER PRENDRE DECISIONS
- HABILITATS
- ÚS RACIONAL DE RECURSOS
- SEGURETAT DEL PACIENT

B. Actituds

- MOTIVACIÓ
- PUNTUALITAT/ ASSISTÈNCIA
- COMUNICACIÓ AMB EL PACIENT I LA FAMÍLIA
- TREBALL EN EQUIP
- VALORS ÈTICS I PROFESSIONALS

2. Memòria anual d'activitats

El resident haurà d'elaborar una memòria anual obligatòria segons un model estàndard proporcionat per la Comissió de Docència de l'Hospital, que serà firmada pel tutor, pel cap de servei i pel president de la Comissió de Docència. En finalitzar el seu període de residència es lliurarà al resident una enquadració de totes les seves memòries anuals per al seu *currículum vitae*.

2.8. Supervisió del resident

En finalitzar el primer any de residència, el metge resident, que requereix una supervisió amb presència física, ha d'efectuar històries clíniques i exàmens físics, ha de conèixer la utilitat, indicacions, interpretació i limitacions de les proves diagnòstiques habituals i ha d'estar en condicions de començar a prendre decisions i establir pautes d'actuació davant de totes les patologies habituals. Al llarg d'aquest any tindria un anomenat "nivell de responsabilitat 2", tot i que és imprescindible que el metge de plantilla responsable estigui al corrent de les seves actuacions i, al final d'aquest any ha de ser capaç de redactar un informe clínic d'alta. Excepte en les primeres setmanes de la residència del primer any, no hi ha cap període en què es trobi en "nivell de responsabilitat 3".

En finalitzar el segon any, el resident només hauria de consultar el metge de plantilla responsable de manera excepcional, si bé haurà de seguir sol·licitant el seu assessorament puntual, així com dels altres especialistes mèdics que col·laborin en el maneig del pacient.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

En finalitzar el tercer any hauria d'estar en condicions de responsabilitzar-se per complet dels malalts al seu càrrec amb "nivell de responsabilitat 1".

A continuació es descriu en esquema el Programa de les rotacions, per anys, del resident de Medicina Interna, amb els corresponents nivells de responsabilitat.

R-1

Objectius:

Nivell de responsabilitat 2, en finalitzar el primer any.

Rotacions:

Medicina Interna: 9 mesos

Urgències: 3 mesos

R-2

Objectius:

Nivell de responsabilitat 2, en finalitzar el segon any amb assessorament ocasional.

Rotacions:

Medicina Interna: 3 mesos

Dermatologia: 1 mes

Oncologia: 2 mesos

Nefrologia: 2 mesos

Pneumologia: 2 mesos

R-3

Objectius:

Nivell de responsabilitat 1, amb assessorament ocasional i per a pacients de més complexitat.

Rotacions:

Medicina Interna: 3 mesos

UCI: 3 mesos

Hematologia: 2 mesos

Neurologia: 2 mesos

Digestiu: 2 mesos

Reumatologia: 1 mes

R-4

Objectius:

Nivell de responsabilitat 1.

Rotacions:

Cardiologia: 3 mesos

Rotació voluntària: 3 mesos

Medicina Interna: 2 mesos

Atenció primària: 2 mesos

Endocrinologia: 1 mes

R-5

Objectius:

Nivell de responsabilitat 1.

Rotacions:

Medicina Interna: 9 mesos

Medicina Interna-subaguts: 3 mesos

3. ACTIVITATS DOCENTS

3.1. Sessions clíniques

Les sessions del nostre centre d'assistència obligatòria per als residents de Medicina Interna s'agrupen en tres tipus: General, de Servei i de Residents.

3.1.1 Sessió General de l'Hospital

Tenen una periodicitat mensual i són d'assistència obligatòria per als residents. El calendari s'exposa en el Tauler de Docència de l'Hospital, amb una periodicitat anual.

3.1.2 Sessions de Servei

Hi ha tres tipus de sessions pròpies del servei: sessió setmanal, casos clínics complexos, tancament d'històries. Totes les sessions del servei són d'assistència obligatòria per als residents de Medicina Interna, independentment del servei pel qual estiguin fent la seva rotació.

i. Sessió setmanal de Medicina Interna: el calendari s'elabora anualment i està exposat en el despatx mèdic del servei. Els residents hi col·laboren amb una sessió mensual.

ii. Casos clínics complexos: s'hi exposen els casos que se desitja compartir amb la resta de membres de l'equip per la seva especial complexitat.

iii. Tancament d'històries: comentari dels casos més rellevants dels pacients que han estat donats d'alta del servei durant la setmana anterior.

3.1.3 Sessions de Residents

Sessions conjuntes dels residents de Medicina Interna i els de Família. Són sessions fetes per i per als residents amb l'objectiu de crear un hàbit en la realització i presentació de treballs en públic. Són d'assistència obligatòria. El resident que estigui de guàrdia al Servei d'Urgències, s'hi incorporarà un cop finalitzada la sessió.

Hi ha quatre tipus de sessions: monogràfica, caso clínic, bibliogràfica i taller-seminari.

i. Sessió monogràfica:

El resident assignat al calendari presentarà durant 60 minuts una revisió actualitzada sobre el tema. Posteriorment es realitzarà una discussió amb els assistents. Per a la preparació de la sessió és recomanable que sol·licitin la supervisió d'un adjunt amb experiència en el camp del qual es parla.

ii. Sessió bibliogràfica:

- Objectius:
 - Adquirir l'hàbit de revisar periòdicament la literatura científica com a mètode de formació contínua.
 - Adquirir habilitats de valoració crítica de la literatura mèdica.
- Metodologia:

Cada resident es responsabilitzarà de revisar una revista. El dia de la sessió cada resident farà un resum del o dels articles més rellevants de la revista.
- Criteris per seleccionar articles:
 - Aportació d'informació innovadora.

- Originalitat del tema tractat
- Implicacions per a l'activitat clínica
- Rigor metodològic.

iii. Sessió taller-seminari:

Realització de taller o seminari eminentment pràctic sobre el tema que es decideixi. Un adjunt de l'hospital serà l'encarregat de realitzar-lo.

iv. Sessió d'urgències:

Sessions en les quals, a través d'un cas clínic real, es realitza el procés de desenvolupament del diagnòstic diferencial i la discussió del cas.

3.2. Cursos de formació comú complementària per a residents

Els **cursos** obligatoris per als residents de Medicina Interna són:

CURS	Any de residència	Hores
Curs d'Urgències	De R1 a R5	20
Curs de RCP avançada	R1, R3 i R5	4
Curs de Recerca Bibliogràfica	R1	2
Sessió Portafolis per a residents	De R1 a R5	2
Curs de Raonament Clínic	R1	2
Curs de Dermatologia	R2	8
Curs de Bioètica	R1 i R3	10

3.3. Congressos, jornades i cursos de l'especialitat

S'informarà periòdicament dels congressos i reunions de l'especialitat de Medicina Interna celebrats a l'estat espanyol i a l'estranger, i s'informarà també la Comissió de Docència de la utilitat de la seva assistència.

Inicialment es recomana l'assistència als congressos autonòmics, nacionals i internacionals de Medicina Interna, sempre que hi hagi disponibilitat assistencial i prioritant l'assistència per a aquells metges residents que presentin comunicacions en els esmentats congressos.

Guia Itinerari Formatiu Tipus. Medicina Interna. HSPST.

Es recomana l'assistència a:

- Sessions Clíniques Interhospitalàries de la Societat Catalano-Balear de Medicina Interna.
- Congrés Català de Medicina Interna.
- Congreso Nacional de la Sociedad Española de Medicina Interna (SEMI).
- Congreso de la Federación Europea de Medicina Interna (EFIM).

3.4. Formació en investigació

Els residents de Medicina Interna de l'Hospital Sant Pau i Santa Tecla, per tal d'adquirir bagatge i competències específiques en el camp, poden participar de forma activa en els treballs d'investigació vigents, tots ells en relació amb una unitat assistencial o una consulta monogràfica amb el seu metge referent.

4. MATERIAL DOCENT

4.1. Llibres de referència de l'especialitat

Es recomanen els següents:

- *Principios de Medicina Interna*. Harrison. 2 volums.
- *Tratado de Medicina Interna*. Cecil-Loeb. 2 toms.
- *Medicina Interna*. Farreras-Rozman. 2 volums.
- *Medicina Interna*. J. Rodes Teixidor. J. Guardia Massó. 2 volums.
- *Temas básicos en Medicina Interna (El tronco común de las especialidades médicas)*
SEMI.

També es recomanen els manuals bàsics diagnòstico-terapèutics:

- Manual de Terapéutica Médica de la Universidad de Washington.
- Manual de Diagnóstico y Terapéutica Médica del Hospital Universitario 12 de Octubre.
- Manual de Diagnóstico Médico. H. Harold Friedman. Editorial Massó.

4.2. Revistes de referència de l'especialitat

- New England Journal of Medicine.
- Annals of Internal Medicine.

- The Medical Letter on Drugs and Therapeutics.
- Medicina Clínica (Barcelona).
- Medicine. Elsevier.
- Revista Clínica Española.

Es recomana la utilització de, com a mínim, una revista de llengua anglesa i una altra d'espanyola.

4.3. Bases de dades i revistes electròniques

Es recomanen les següents bases de dades disponibles en línia:

- Medline (mensual). Base de dades bibliogràfica de la US National Library. Inclou més de set milions de registres bibliogràfics, amb resums de revistes internacionals sobre medicina des de 1966.
- Bibliografía española (BE). 290.000 registres de monografies, resultant de la labor catalogràfica de l'Instituto Bibliográfico Hispánico i de la Biblioteca Nacional.
- CSIC-Índice Médico Español (quadrimestral). (IME). Recull referències bibliogràfiques mèdiques en espanyol des de 1976.
- The Cochrane Library. Base de dades de revisions sistemàtiques en xarxa.
- UpToDate. Cercador de recursos clínics basats en la evidència.

Els residents disposen d'accés personalitzat a la base de recursos electrònics de la Biblioteca Virtual de l'Hospital.